

Slekt og Data
Forbundet for Norske Museumsvenner
Forbundet KYSTEN
Fortidsminneforeningen
HIFO – Den norske historiske forening
LMK – Landsforbundet av Motorhistoriske kjøretøyklubber
Landslaget for lokalhistorie
Arkivforbundet
Museumsbanerådet
Norges Husflidslag
Norges Metallsøkerforening
Landsforeningen for Luftfartøyvern

Norsk Folkedraktforum
Norsk Folkeminnelag
Norsk Forening for Fartøyvern
Norsk Heraldisk Forening
Norsk Fyrhistorisk Forening
Norsk Jernbaneklubb
Norsk Kulturarv
Norsk Skipsfartshistorisk Selskap
Norsk Slekthistorisk Forening
Norske Akevitters Venner
Rutebilhistorisk Forening
Norges Linforening

28. juni 2018

Finansdepartementet

Høringssvar – NOU 2018:7 Statistikklovutvalget

Norges kulturvernforbund ønsker å kommentere høringen om NOU 2018:7 Statistikklovutvalget, da det berører tilgang til historie og kunnskap om fortiden. Dette er en viktig del av kulturarven vår.

Kulturvernforbundet er en paraplyorganisasjon for 24 landsdekkende kulturvernorganisasjoner, med over 230 000 medlemmer totalt. Høringssvaret sendes i samråd med og på vegne av våre organisasjoner. Noen av organisasjonene vil også sende sine egne høringssvar, herunder Den norske historiske forening (HIFO), Norsk Slekthistorisk Forening, Slekt og Data og Norsk Heraldisk Forening. Landslaget for lokalhistorie har ikke anledning til å sende inn eget høringssvar, men ba oss opplyse om at de slutter seg til Kulturvernforbundets høringssvar. Vi viser også til høringssvar fra Arkivverket.

Kulturvernforbundets kommentarer til forslaget

Kulturvernforbundets innspill gjelder forslaget som fremmes i kapittel 8.8 Beskyttelse av opplysninger, avsnitt 8.8.2 om taushetsplikt (side 85-86).

«Taushetspliktbestemmelsen bør forenkles noe. Gjeldende rett bør endres ved at dagens opphør av taushetsplikt for virksomhetsopplysninger etter 60 år og personopplysninger etter 100 år fjernes. Bestemmelsen er lite forenlig med den europeiske statistikklovens bestemmelser om fortrolig behandling av statistiske data.»

Kulturvernforbundet er sterkt uenig i dette forslaget, og kan ikke se at Statistikklovutvalget har vurdert de implikasjoner dette vil føre til for historisk forskning og kunnskap om vår fortid og kulturarv. Vi ber derfor om at Statistikklovutvalgets forslag om å avskaffe bestemmelsen i dagens § 2–7 i statistikkloven ikke gjennomføres i den kommende proposisjonen.

En gjennomføring av forslaget i NOUen innebærer at taushetsplikten aldri vil opphøre, i motsetning til i dag. Dette vil ramme tilgangen til eldre statistisk grunnlagsmateriale som er en viktig kilde for kvalitativ historisk og samfunnsvitenskapelig forskning. Statistisk grunnlagsmateriale gir et unikt innblikk i samfunnet og samfunnsutviklingen, fra personnivå og husstand til undersøkelser om yrkessammensetning, næringslivet og sosiale vilkår.

Folketellingene er et eksempel på statistisk grunnlagsmateriale. Disse er lett tilgjengelig på Digitalarkivet. Folketellingene fra 1801 og frem til 1910 og er noe av det mest etterspurte og brukte av alt arkivmateriale Arkivverket oppbevarer. Den neste folketellingen som etter planen skal offentliggjøres er 1920-tellingen, et arbeid Arkivverket allerede er i gang med å forberede. Dette er en av de viktigste primærkildene for å kvalitetssikre personopplysninger og dokumentere historien på en mest mulig korrekt måte. Fordelen med folketellingene er at likeartede opplysninger for befolkningen er samlet på ett sted. De færreste opplysningene

i folketellingene er sensitive, og liknende personopplysninger finnes også fritt tilgjengelige i annet arkivmateriale.

Hvis det blir tilfelle at statistisk grunnlagsmateriale blir omfattet av taushetsplikt for evig tid vil det ha stor betydning for forskning av historikere, slektsforskere og samfunnsvitere, og alle andre som benytter denne informasjonen i dag. I dag er informasjonen lett tilgjengelig, og en viktig del av den digitaliserte kulturarven som regjeringen er opptatt av.

Kulturvernforbundets medlemsorganisasjoner gjør en betydelig innsats med å dokumentere, formidle og videreføre kulturarven vår og gjøre den tilgjengelig for alle. De frivillige organisasjonene er med andre ord både bidragsytere og brukere i forhold til statistisk grunnlagsmateriale. Vi mener at åpen tilgang til historisk kildemateriale er et viktig demokratisk prinsipp. Innsyn i denne type materiale bør dermed være åpent for alle, og ikke kun for personer med formell kompetanse eller som kan henvise til institusjonstilknyttede forskningsprosjekter.

Personvernforordningen (GDPR) og statistisk grunnlagsmateriale

I disse dager avventer vi Regjeringens forskrift på grunnlag av ny personvernforordning basert på EUs forordning 2016/679, General Data Protection Regulation (GDPR). I den uoffisielle norske oversettelsen av personvernforordningen står det på side 6 punkt 27 at "Denne forordning får ikke anvendelse på personopplysninger om avdøde personer". Dagens bestemmelse om opphør av taushetsplikt for personopplysninger etter 100 år (§ 2–7) tolker vi til å være i henhold til GDPRs intensjon om personvern. Vi ser det som svært uhensiktsmessig at statistikkloven foreslåes mer restriktiv i dette henseende enn GDPR. Sammenlignet med våre nordiske naboland har Norge i dag lengst sperrefrist på publisering av folketellingene.

Det slås også fast at behandling av personopplysninger til arkivformål i allmennhetenes interesse ikke vil være i strid med det opprinnelige formålet som opplysningene er samlet inn for. Slik behandling må imidlertid være fastsatt i nasjonal lovgivning. Arkivverket ved Riksarkivaren er arkivfaglig myndighet i Norge med arkivloven som virkemiddel. Arkivverkets samfunnsoppdrag er å «sikre samfunnets behov for å bevare, gjøre tilgjengelig og formidle arkiver som er avlevert til eller deponert i etaten. Samfunnsoppdraget omfatter også å fastsette krav og standarder, veilede og føre tilsyn med offentlige arkiv, samt oversikt og samordning av arbeidet med privatarkiv.»

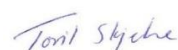
Arkivverket, ved Riksarkivaren, har lang erfaring med å utøve skjønnsmessig vurdering av utvidet taushetsperiode i henhold til forvaltningslovens bestemmelser. Personvernet blir på denne måten ivaretatt på en god måte. Det bør tillegges Riksarkivaren å avgjøre om noen enkeltopplysninger skal ha forlenget taushetsplikt.

Et omforent budskap

Kulturvernforbundet jobber for at alle - også fremtidige generasjoner - skal få mulighet til å se, oppleve og lære om kulturarven vår. Dette forutsetter en anerkjennelse av kulturarvens betydning for samfunnet og oss som individer, og en politisk vilje til å sikre at feltet varetas. Dette er et nasjonalt ansvar.

Verken Kulturvernforbundet eller våre medlemsorganisasjoner står som høringsinstans for denne høringen, ei heller Arkivverket. I samtlige høringssvar påpekes det at forslaget som fremlegges kan få store konsekvenser som ikke omtales i NOUen. Vi anmoder derfor Finansdepartementet om å vektlegge innspillene fra en samlet bevegelse av faginstanser, forskere, formidlere og kulturverninteresserte.

Mvh

Per Harald Grue (sign)
Styreleder

Toril Skjetne
Generalsekretær